



ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ
AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
IM. PROF. E. LIPÍŃSKIEGO W KIELCACH



«ОСВІТА, НАУКА І ПРАКТИКА: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ»

*Тези доповідей учасників
Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 100-річному ювілею
Вінницького кооперативного інституту*

**30 квітня 2025 року
ВІННИЦЯ**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації.

Серія ВЦ № 794-152-р від 23.09.2010 р.

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького кооперативного інституту. Протокол № 8 від 30 квітня 2025 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова редакційної колегії:	Драбовський А.Г., д.е.н, професор, почесний ректор Вінницького кооперативного інституту.
Заступник голови редакційної колегії:	Дибчук Л.В., к.і.н, доцент, проректор з науково-методичної роботи Вінницького кооперативного інституту.
Члени редакційної колегії:	Cisowski Waldemar, д.с.н, професор, декан факультету права та безпеки Академії прикладних наук ім. проф. Едварда Ліпінського в Кельце (Польща); Колотій С.В., к.е.н., в.о. ректора Вінницького кооперативного інституту; Драбовська В.А., к.філол.н., доцент, проректор з міжнародних зв'язків Вінницького кооперативного інституту; Морозова Л.П., д.ф.н., професор кафедри гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін Вінницького кооперативного інституту; Іванюта П.В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Вінницького кооперативного інституту; Гавенко М.С., доктор філософії (PhD), доцент кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Вінницького кооперативного інституту; Гринчук Т.П., к.е.н., в.о. завідувач кафедри гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін Вінницького кооперативного інституту; Петренко В.І., к.і.н., завідувач кафедри права Вінницького кооперативного інституту; Пиріжок С.Є., к.е.н., в.о. завідувача кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Вінницького кооперативного інституту.
Технічний секретар:	Рябченко Г.В.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст тез, матеріали друкуються в редакції і мовою авторів.

Збірник містить публікації викладачів, практичних працівників та молодих вчених, котрі взяли участь у роботі Міжнародної науково-практичної конференції, в якій висвітлено інноваційні підходи до вирішення глобальних викликів в освіті, науці і практиці.

Освіта, наука і практика: інноваційні підходи до вирішення глобальних викликів: Міжнародна науково-практична конференція, м. Вінниця, 30 квітня 2025 року: [тези] / ред.кол.: Драбовський А.Г., Дибчук Л.В. [та ін.]. Вінниця: Вінницький кооперативний інститут, 2025. 277 с.

Видається в авторській редакції.

© Вінницький кооперативний інститут, 2025

ЗМІСТ

Дибчук Л.В.

СТОЛІТНІЙ ШЛЯХ КООПЕРАТИВНОЇ ОСВІТИ НА ВІННИЧЧИНІ: ІСТОРІЯ, ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ.....	11
---	----

СЕКЦІЯ 04. Медичні науки

Коломієць А.М., Пачевська А.В., Monika Malgorzata Bialoszycka РОЛЬ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ В РОЗВИТКУ СОМАТИЧНИХ, ПСИХІЧНИХ ТА ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.....	14
---	----

СЕКЦІЯ 06. Хімічні науки

Бончук П.А., Monika Malgorzata Bialorzycka, Зелінська Т.М. ХІМІЧНИЙ СКЛАД ЯГІД ЧОРНИЦІ, ЩО ЗУМОВЛЮЄ ЇХ ЛІКАРСЬКІ ВЛАСТИВОСТІ.....	17
Худоярова О.С., Мельник С.А. ОЦІНКА СТУПЕНЯ ОЧИСТКИ ВОДИ ВІД КУПРУМ(II)-ІОНІВ МЕТОДАМИ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ.....	20

СЕКЦІЯ 07. Технічні науки

Ганза А.І., Войтюк В.О. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ СТУДЕНТАМИ АВТОМОБІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	23
Мазуркевич О.П., Лавренюк Віталій РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНО- ТЕХНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	25
Мельник Є.О., Бойко С.В. ПІДВИЩЕННЯ ТОЧНОСТІ ШЛІФУВАННЯ ТІЛ ОБЕРТАННЯ ЗІ СХРЕЩЕНИМИ ОСЯМИ ІНСТРУМЕНТА І ЗАГОТОВКИ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА...	27
Нижник Я.В., Журахов О.В., Захарченко Д.С. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ОБСТЕЖЕННЯ ТА ОЧИЩЕННЯ АКВАТОРІЙ ВІД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ.....	30
Човган А.В. ЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ – ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ.....	33

СЕКЦІЯ 09. Географічні науки

Луговська О. П. ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ЗМІН КЛІМАТУ В УКРАЇНІ.....	35
---	----

СЕКЦІЯ 13. Педагогічні науки

Білецька Н.В., Соляніченко М.О., Мазуркевич О.П.

Осійський Ю.О.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ..... 38

Гуревич Р.С.

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ..... 40

Ілійчук Л.В.

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 45

Ільніцька Ю.Б.

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПРАКТИКАХ..... 47

Кошелєв В. О.

ВИКОРИСТАННЯ ЧАТ-БОТІВ (CHATGPT ТА ІНШИХ) У ПІДГОТОВЦІ ДО НМТ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 50

Крутоус Т. П., Крутоус О. М.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 51

Макогончук Т.В.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ..... 53

Подуфалов П.П.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У КОЛЕДЖІ..... 56

Помазанова О.І., Ткачук Н.П.

THE IMPORTANCE OF TEACHING UKRAINIAN STUDENTS TO PREPARE A SUCCESSFUL PRESENTATION UNDER THE CONDITIONS OF DEVELOPING INTERNATIONAL COOPERATION..... 59

Починок С.В., Чайковська О.В.

МАС-МЕДІА У РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ..... 61

Соляр Л.В.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ..... 63

Янчук Н.А

GOOGLE СНАТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТІ..... 66

СЕКЦІЯ 14. Психологічні науки

Мазур В.М..

РОЗВ'ЯЗАННЯ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІК ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ..... 68

Стасюк В.В., Кириченко А.В. МОРАЛЬНА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	71
---	----

СЕКЦІЯ 15. Соціологічні науки

Мельничук М.М., Наконечний О.А., Каленяк В.П., Прохорчук С.В. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ І РОЗВИТОК: ПОГЛЯД У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ.....	75
--	----

СЕКЦІЯ 18. Історичні науки

Гук Л.П. ІСТОРИЧНІ КОРЕНІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СУЧАСНУ БОРОТЬБУ ЗА ВІДСТОЮВАННЯ ДЕРЖАВНОСТІ.....	77
Жиловський В.М. ВНЕСОК ЗАХІДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У ФОРМУВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ, ОСВІТНІХ ТА КУЛЬТУРНИХ ІНСТИТУЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	80
Костиренко Т.О. СПОВІДНІ РОЗПИСИ 1775 р. ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ВЕЛИКИХ БУДИЩ, СТАРИХ І НОВИХ САНЖАР...	83

СЕКЦІЯ 19. Культурологія

Мазуркевич О.П., Демуцький Віталій АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ РИЗИКІВ КУЛЬТУРИ В КРАЇНАХ З РИНКОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ ТА ЇХ ПРОГНОЗУВАННЯ.....	86
Мазуркевич О.П., Іванець Ярослав КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА ТА ЇЇ ПОНЯТТЯ.....	88
Мазуркевич О.П., Кравчук Юрій ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ, ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ НАЦІЇ.....	91

СЕКЦІЯ 22. Філологічні науки

Drabovska Vira DIGITAL AND PSYCHOLOGICAL INSTRUMENTS AS MEANS OF ENHANCING MOTIVATION IN LEARNING AND TEACHING FOREIGN LANGUAGES: WHAT TO FOCUS ON.....	94
Ільєва О.П., Войцехівська І.С. ТЕХНОЛОГІЇ І ВЗАЄМОДІЯ: ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ.....	97

Коломієць С.І. МОДЕРНІСТСЬКІ ВІЗІЇ ВІКТОРА ДОМОНТОВИЧА.....	100
Коцюба Н. Ф. ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНО-ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ ДАРИ КОРНІЙ «МІСЯЦІВНА»).....	104

СЕКЦІЯ 23. Філософські науки

Коломієць С.І. ФІЛОСОФІЯ ТА РЕЛІГІЯ: ДІАЛОГ ВІРИ Й РОЗУМУ.....	108
---	-----

СЕКЦІЯ 24. Економічні науки

Андросова Т.В., Апросіна О.Б., ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ БІЗНЕС- АДМІНІСТРУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	111
Багдасаров В.В., Пиріжок С.Є. МОТИВАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ...	114
Балан В.В., Драбовський А.Г. МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	116
Бублик К.С., Кашпрук Ю.А. СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	118
Волкодав Т.А., Мельник Р.В. ГРИВНЯ ВІД ЧАСІВ УКРАЇНИ-РУСІ ДО СЬОГОДЕННЯ.....	123
Гавенко М. С., Шарко В. В. ОМНІКАНАЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ КАТЕГОРІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	128
Григус А.В., Колотій С.В. ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	131
Гринчук Т.П. БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	133
Гуменюк О.В., Басок О.С., Мороз І.В., Морозова Н.І. ТЕОРІЯ ТА СУТНІСТЬ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ЦИФРОВОЇ СТРАТЕГІЇ.....	136
Дибчук Л.В. МАРКЕТИНГОВА АНАЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	138
Драбовський А.Г. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В СУЧАСНОМУ УПРАВЛІННІ: СУТЬ, ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ.....	141

Імшеницька І.Г., Рибчинський Б.В., Гуменюк О.В., Череватов А.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕПУТАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ.....	143
Кальніченко А.С., Кашпрук Ю.А. СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	145
Коваль Ю.А. ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	148
Копачинський С.В., Драбовський А.Г. МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ.....	151
Кулініч О.А., Богуж Д.В. МІКРОЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	153
Кучмар Є.В., Савчук О.О., Буряченко О.В., Горішна Н.П., ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК АДАПТИВНОГО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	156
Кушнір О.Ю., Вечірко О.Г. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ТА МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ (на прикладі бюджету Вінницької міської територіальної громади).....	158
Мазур Г.О., Мельник В.І., Білецький В.В., Лопатюк Р.І. НАПЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	160
Мазуркевич О.П., Омельчук Віктор ДОЗВІЛЛЯ ЯК ОДИН ІЗ АСПЕКТІВ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	162
Мекшун П.В. ВПЛИВ СФЕРИ БЕЗПРОВОДОВОГО ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	165
Мельник О.С., Покровщук Л.М., Куляс Д.І., Матвійчук Н.А. МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ІНТЕРЕСІВ ТА ЦІЛЕЙ.....	168
Мороз В.В., Яковлєв В.С. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ НА ОСНОВІ БАЙЄСІВСЬКОГО ПІДХОДУ.....	170
Мурза М.С., Пиріжок С.Є. СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА.....	175
Новікова О.В., Манжура О.В. ЛОГІСТИЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ.....	177

Островська І.Ю.	
ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	181
Паламарчук Я.Ю., Кашпрук Ю.А.	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	184
Пеліпенко Т.В., Колотій С.В.	
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ.....	187
Петренко М.І.	
АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	191
Петренко М.І., Кашпрук Ю.А.	
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЇ У СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	201
Петровський М.В., Драбовський А.Г.	
ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	206
Пиріжок С.Є.	
СТРАТЕГІЇ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ КЕРІВНИКА В УМОВАХ БАГАТОЗАДАЧНОСТІ ТА ЦИФРОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ: АДАПТИВНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЧАСОМ.....	209
Поліщук О.Д., Іванюта П.В.	
ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ЩОДО ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	212
Попова А.Б., Любчак С.Ю., Коцеруба Н.В., Дячук Є.О.	
СУТНІСТЬ І СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ.....	214
Прохорчук С.В., Тхоржевський В.В., Басок О.С., Михальчишина Л.Г.	
ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА СУТЬ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ.....	216
Решітко Н.І., Мініна О.В.	
ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ВІДНОВЛЕННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	218
Солоїд О.В., Обруч І.М.	
ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	221
Солоїд О.В., Сухініна Є.І.	
ЕВОЛЮЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	223

Федорук С.В., Колотій С.В.	
УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРАЦІВНИКА.....	225
Чайка О.С.	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ.....	228
Череватов А.В. Басок О.С., Мазур О.В.	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА СОЦІАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	231
Чорна З.Ф.	
МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	233
Чорна З.Ф.	
ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	237
Шевчук А.Л.	
ПРОПОЗИЦІЯ ЦІННОСТІ ТА МЕТОДИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ...	240
Шкільник А.В., Пиріжок С.Є.	
ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННІ ПІДПРИЄМСТВА.....	243
Шмагельська М. О., Кулик А.А.	
ВПЛИВ КОНЦЕПЦІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ НА ЕКОНОМІКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	245
Шмагельська М. О., Чорний О.Ю.	
РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	247
Яремчук О.А., Яремчук В.А., Галаченко О.О., Глінська Р.В.	
ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	249
Ящук Н.О., Ставнича Н.О.	
ТИПОЛОГІЯ ЛІДЕРІВ ОРГАНІЗАЦІЙ: КЛАСИФІКАЦІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ ВПЛИВ.....	251

СЕКЦІЯ 25. Юридичні науки

Морозова О.М., Морозова Л.П.	
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	253
Петренко В.І.	
КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ ТА РОЗКУРКУЛЕННЯ (1929-1933 рр.): ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	255
Собчук А.О., Сідак С.П.	
СХИЛЯННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ДО ВЧИНЕННЯ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ДІЯНЬ ЯК ЗАГРОЗА СЬОГОДЕННЯ.....	259

Яковець О.В., Жиловський В.М.	
ОБОРОННА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ.....	262

СЕКЦІЯ 26. Легка промисловість

Нахайчук О.В., Горобчишина В.В., Захарова Е.А., Христюк О.І.	
ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ	
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	265

СЕКЦІЯ 27. Харчові технології

Морозова Л.П.	
СВИНЯЧЕ САЛО – ЦІННИЙ ХАРЧОВИЙ ПРОДУКТ.....	267
Собчук І.С.	
СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
ВИРОБНИЦТВА ЕКОПРОДУКТІВ, ВИГОТОВЛЕНИХ ІЗ	
ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР.....	272

6. Матієшин, Л. Використання досвіду Польщі для впровадження еурядування в Україні [Електронний ресурс] / Л. Матієшин, Ю. Серов . – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/33208/1/067-148-149.pdf>

Волкодав Т. А.
к. п. н., старший викладач кафедри
фінансово-економічних дисциплін,
Мельник Р. В.
студент 41-Е групи
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ГРИВНЯ ВІД ЧАСІВ УКРАЇНИ-РУСІ ДО СЬОГОДЕННЯ

Офіційною національною валютою України є гривня. Її назва походить від слова «гривна», яке за часів Київської Русі позначало нашійну прикрасу. Вже у VIII-IX століттях під час торговельних операцій і сплати данини гривна використовувалась як міра ваги і лічби. Пізніше, у різні історичні періоди, слово «гривня» неодноразово змінювало своє значення.

На українських землях карбування власної валюти, златників та срібляників, започаткував київський князь Володимир Великий. Ці монети – перші державні документи, що зберегли зображення тризуба – знака київських князів.

На лицьовому боці монети зображено князя, який сидить на престолі, тризуб і напис "ВЛАДИМИР НА СТОЛЕ". На зворотному боці – карбовано лик Ісуса Христа і напис "А СЕ ЕГО ЗЛАТО".



Рис. 1. Зображення золотих монет (златників) часів Київської Русі

На відміну від країн Заходу, які починали карбування власних монет, копіюючи римські, з чужими портретами та написами, златники і срібляники містять виключно давньоруські написи і зображення своїх князів.



Рис. 2. Зображення срібних монет (срібляників) часів Київської Русі

Карбування срібних монет продовжили Святополк Окаянний, Ярослав та Олег Тмутараканський.

У XII-XIV століттях Київська Русь переживала період феодальної роздробленості, а карбування монет припинилося. Роль грошей виконували переважно срібні злитки, що називалися "гривнями".



Рис. 3. Зображення срібного злитка номіналом «Одна гривня» часів Київської Русі

Після тривалої перерви у середині XIV століття на українських землях відродився не тільки монетний обіг, а й ненадовго карбування монет – червоноруських півгрошей у Львові і срібняків Володимира Ольгердовича у Києві. Гривні поступово зникли з обігу, перетворившись на грошово-лічильне поняття.

Пізніше відродити власне карбування монет планував Богдан Хмельницький. Ще від початку Визвольної війни 1648-1654 років гетьман прагнув проводити самостійну фінансову політику, вважаючи її однією з основних ознак державності. Чи вдалося гетьману реалізувати задум, не знаємо, адже писемні згадки до цього часу не підтверджені археологічними знахідками.

У часи національно-визвольних змагань у 1917-1921 роках велике значення у розбудові самостійної і суверенної Української держави мало

впровадження національної валюти й створення незалежної банківської системи.

22 грудня 1917 року Центральна Рада прийняла закон про перетворення Київської контори Держбанку Росії на Український державний банк. Його першим директором став Михайло Кривецький. Саме він підписав першу банкноту самостійної Української держави – державний кредитовий білет вартістю 100 карбованців, який було емітовано 5 січня 1918 року. Його вартість дорівнювала 17,424 долі щирого золота (1 доля = 0,044 г золота).

Художник Георгій Нарбут, проектуючи ескіз банкноти у 100 карбованців, звернув увагу на тризуб як знак, характерний для найдавніших національних грошей України – златників та срібляків князя Володимира, і вмонтував його до композиції ескізу.

А 1 березня 1918 року Центральна Рада прийняла закон про запровадження нової грошової одиниці – гривні, яка поділялася на 100 шагів і дорівнювала 1/2 карбованця.



Рис. 4. Зображення купюри номіналом «Сто гривень» Української Народної Республіки

Гетьман Павло Скоропадський, прийшовши до влади у квітні 1918 року, відновив як основну грошову одиницю Української Держави карбованець, що поділявся на 200 шагів. Було підготовлено ескізи банкнот вартістю 10, 25, 50, 100, 250 та 1000 карбованців.



Рис. 5. Зображення купюри номіналом «Одна тисяча карбованців»
Української Держави

Після переходу влади в Україні у грудні 1918 року до рук Директорії на чолі з Володимиром Винниченком та Симоном Петлюрою основною грошовою одиницею відновленої УНР знову проголошено гривню. Усього за 1917-1921 роки в обіг введено 24 паперових грошових знаків.

Тривала боротьба вояків ОУН-УПА за незалежність України вимагала постійної допомоги від населення. У ті часи розраховувалися "бофонами" – однобічними (рідше двобічними) грошовими документами з національною символікою та символікою ОУН і УПА.

Загалом, за 1939-1954 роки виготовлено близько 500 різновидів бофонів, які перебували у вжитку щонайменше у дванадцяти областях України та Білорусі, а також частково на території Австрії, Німеччини, Польщі, Словаччини та Чехії.

Творцем найвідомішої серії бофонів, "Волинської", створеної у 1945-1946 роках, став один із найталановитіших графіків ХХ століття – Ніл Хасевич.

Із здобуттям Україною незалежності надзвичайно важливим було створення національної грошової системи. Уже 10 січня 1992 року Національний банк ввів в обіг купони багаторазового використання. Правову підтримку купонокарбованці отримали 20 березня 1991 року з прийняттям Закону України "Про банки і банківську діяльність".

Деякий час одночасно в обігу перебували і рублі, і купонокарбованці. А з 12 листопада 1992 року єдиним засобом платежу України у готівковому і безготівковому обігу став український карбованець.

З 2 по 16 вересня 1996 року в Україні відбулася грошова реформа, у наслідок якої національною валютою стала гривня. Національний банк України ввів банкноти номіналом 1, 2, 5, 10, 20, 50 і 100 гривень.



Рис. 6. Зображення купюри номіналом «Одна гривня» сучасної незалежної України

Ще 1992 року розпочато роботу над гривнею. Перші банкноти за дизайном художників Василя Лопати і Бориса Максимова надруковані у Канаді та Великобританії.

Якщо вибір назви "гривня" для національної валюти України відбувся без суперечок, то потенційна назва сотої частини банкноти викликала жваву дискусію.

Розглядалися такі назви, як "сотий", "резана", "бофон", "цент", "куна", "гріш" та "шаг". Саме шаги мали увійти в обіг разом із гривнею. Навесні 1992 року до Луганського верстатобудівного заводу навіть надійшли з Києва ескізи розмінних монет – 1, 5, 10 та 25 шагів – та була відкарбована перша пробна партія.

Проте комуністичне лобі наполягло на назві "копійка", яка використовувалася в сср, російській імперії і московському царстві. 2 березня 1992 року Постановою Президії Верховної Ради України затверджено назву "копійка" та відповідно замінено назву "шаг" на попередньо отриманих ескізах.

Перші копійки карбувалися на Луганському верстатобудівному заводі та частково на монетному дворі Італії. Випущено номінали вартістю 1, 2, 5, 10, 25 і 50 копійок



Рис. 7. Зображення купюри номіналом «П'ятсот гривень» сучасної незалежної України

З 1994 року в Україні відкрито Банкнотну фабрику, у квітні 1998 року засновано Монетний двір. Тепер українська гривня друкується за найсучаснішими світовими технологіями, а віднедавна – з використанням українського льону. Банкнота найбільшого номіналу – 1000 грн, на якій зображено президента Української академії наук Володимира Вернадського.

В майбутньому також можуть з'явитися нові банкноти - 2000 гривень і 5000 гривень. На них, імовірно, будуть зображені оперна співачка Соломія Крушельницька та кінорежисер Олександр Довженко.

Список літератури

1. Колесников О. В., Бойко Д. І., Коковіхіна О. О. К 60 Історія грошей та фінансів. 2-ге видання виправлене та доповнене: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 140 с

2. Офіційний сайт Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua>

Гавенко М. С.,
доктор філософії, доцент кафедри менеджменту,
маркетингу та підприємництва,
Вінницький кооперативний інститут,
Шарко В. В.,
д.е.н., професор, професор
кафедри товарознавства, експертизи
та торговельного підприємництва,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ОМНІКАНАЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ КАТЕГОРІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій особливої актуальності набуває пошук ефективних підходів до управління асортиментом торговельних мереж. Категорійний менеджмент, який виник як відповідь на потребу в більш ефективному управлінні товарними категоріями, сьогодні перетворився на комплексну систему управління, що охоплює всі аспекти діяльності підприємства торгівлі – від формування асортименту до взаємодії з постачальниками та розвитку програм лояльності.

Активізація поширення використання мережі Інтернет у веденні сучасного бізнесу та діджиталізація сфери торгівлі посприяли до зростання електронної торгівлі як складової бізнес-портфелю суб'єктів торговельного підприємництва, а також появи можливості впровадження омніканальності у роздрібній торгівлі.

На рис. 1 представлений механізм діючого підприємства торгівлі. Дана структура чітко демонструє канали взаємодії між учасниками торговельного процесу.